

Ö Y K Ü

iki aylık öykü dergisi yıl: 10 sayı: 58 ağustos-eylül 2013

dosya:

Genc Öykü-2

• akın çokuşerlioğlu • ali ışık • aliye figen adalı • ayşe bağcıvan • ayşe şener • bano kaba • cemal sakar
• emine batar • esra demirci • fatmanur ildokuz • fikri özçelikçi • gökçe özder • gülsüm ikinci
• guray süngü • h. hümeysra şahin • handan yıldız acar • hanife altun • hasan ayçin • hatice bildirici
• ishak yeliş • ismail isparta • m. mücahit asutay • manolya gürocağ • mehmet kahraman
• mehmet öztunç • merve koçak kurt • mesut balık • muhammet erdevir • murat çelik • müzeyyen çelik
• necati mert • necip toson • numan altuğ öksüz • osman alagöz • özlem gürban • semrin şahin
• senem gezeroğlu • şabân taş • yıldırım türk • yunus develi • zeynep delav • zeynep hicret

58

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

ÖYKÜ GÜNDEMİ

Necati Mert	<i>Sanatçının Yaptığı: İsim Koymak</i>	3
İshak Yetiş	<i>Leylâ Erbil</i>	5
Merve Koçak Kurt	<i>'Bir Örnek' Yazmak-Yaşamak</i>	6
Handan Yıldız Acar	<i>Bir Çocuğun Tarafını Tutmak: 'Beyaz Güvercin'</i>	8
Fatmanur İldokuz	<i>Kedi Hikayeleri</i>	9
Emine Batar	<i>Öykü Hâli-1</i>	10

ÖYKÜLER

Cemal Şakar	<i>Vüsat</i>	14
Necip Tosun	<i>Bugün Geçti mi?</i>	16
Yunus Develi	<i>İki Denizin Birleştiği Yer</i>	21
Handan Yıldız Acar	<i>Dondurma-cı</i>	27
Güray Süngü	<i>I Know What it is to be Young</i>	32
H. Hümevra Şahin	<i>Durak</i>	34
Fikri Özçelikçi	<i>Hayat Güzel</i>	37
Mehmet Harmancı	<i>Saçma Lama</i>	43
Aliye Figen Adalı	<i>Taze Ekmek</i>	44
Şahin Taş	<i>Küçürek Öyküler</i>	45
Numan Altuğ Öksüz	<i>Rampa</i>	47
Semrin Şahin	<i>Acı</i>	50
Özlem Gürhan	<i>Bir İsim Hikâyesi</i>	53
Akın Çokuğurluel	<i>Acil Çıkış Yolcusu</i>	55
Mesut Balık	<i>Porselen Tabaklar</i>	58
Hanife Altun	<i>Babamın Evi</i>	62
Senem Gezeroğlu	<i>Kaçamak</i>	64
Yıldırım Türk	<i>Bana Hayallerimi Anlat</i>	68
Hasan Aycın	<i>Çizgi</i>	72

DOSYA

GENÇ ÖYKÜ-2

SÖYLEŞİ:

Merve Koçak Kurt • Manolya Gürocak • Zeynep Hicret • Muhammet Erdevir
Ayşe Şener • Zeynep Delav • Gökçe Özder • Ali Işık • Emine Batar
Mehmet Kahraman • Esra Demirci • Müzeyyen Çelik • Murat Çelik
Ayşe Bağcıvan • Gülsüm Ekinci • İsmail Isparta • Banu Kaba

ÖYKÜ:

Manolya Gürocak	<i>Menenjit</i>	118
Merve Koçak Kurt	<i>Ya Ruh!</i>	122
Zeynep Hicret	<i>Kumarbazın Kızı</i>	126
Muhammet Erdevir	<i>Nehri Tutuşturan</i>	130
Mehmet Kahraman	<i>Gülümseyin</i>	134
Ali Işık	<i>Tenha</i>	141
Müzeyyen Çelik	<i>Zayıf Zamanlar</i>	145
Murat Çelik	<i>Benzerim Ölüye</i>	148
Emine Batar	<i>Rüya İşte</i>	151
Zeynep Delav	<i>Zamansız</i>	155
Gülsüm Ekinci	<i>Ölmeden Önce</i>	157
Gökçe Özder	<i>Matruşka</i>	161
Esra Demirci	<i>Çilingir</i>	163
Banu Kaba	<i>İyi Günler</i>	166
Ayşe Şener	<i>"İsteyin Et!"</i>	169
Ayşe Bağcıvan	<i>Ötelerde</i>	172
İsmail Isparta	<i>Bitmeyen Bir Filmin Hikâyesi</i>	174

M. Mücahit Asutay

*Üç Öyküsü Çerçevesinde Necîb Mahfûz'un
Kısa Öykülerinde Hayatından Yansımalar*

177

ÖYKÜ KİTAPLIĞI

Hatice Bildirici	<i>Beyefendi</i>	186
Mehmet Öztunç	<i>Bazen Hayat</i>	188
Osman Alagöz	<i>Öteki Kışın Kitabı</i>	189
	<i>Savrulan</i>	191

Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 10 SAYI: 58 AĞUSTOS-EYLÜL 2013

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri
Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr

Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** www.sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hanı No:85/2
İskitler/ ANKARA

2013 Yılı Abone Bedeli:
Yıllık: 50 TL.
Kurumlar İçin: 120 TL.
Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582
Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.07.2013

NECATİ MERT

SANATÇININ YAPTIĞI:
İSİM KOYMAK

Faik Baysal’la tanışmam ortaokul yıllarımda oldu. Yıl, 1958 veya 1959. Parkın içinde, şimdiki Bilmemneburger’in yerinde bir büfe vardı. Camının bir kısmında da zaman zaman kitap olurdu. Bir seferinde dalıp gitmişim kitaplara. Güzel bir şey seçmeye çalışıyorum herhalde. “Rezil Dünya” adı hoşuma gidiyor, alıyorum. Okumaya başladığımda öyle şaşıyorum ki. Faik Baysal, meğer Adapazarlıymış. Anlattığı mahalle de Tığcılar Mahallesi. Sokak da, Döner Geçit. Annemin sokağı. Benim de hane hane bildiğim sokak. Şaşıyorum. Bir yazarın Adapazarlı olabileceğine şaşıyorum ilkin, bir de yaşanan yer yazılarak yazar olunabileceğine. Daha ilginç de şu: Kara kara kargaların gak gak uçtuğu Adapazarı akşamlarını da “kara dut renkli akşamlar” diye anlatıyorduk Faik Ağbi. Kendisiyle 1984’ten ta 1997 Nisan’ına, ölümünden beş altı yıl öncesine kadar sık sık görüştük. Sık sık bu “kara dut renkli akşamlar”dan söz ettim. Çok hoşuma gitmişti. Adapazarı’mızın o akşam rengini bilirim ben, kara dutu da bilirim. Ama göğümüzü hiç kara dut gibi görmemişim. İnanır mısınız, hangi akşam başımı göğe kaldırırsam kara dut altında bulurum kendimi hâlâ.

Ya Kerim Korcan? Kerim Ağbi “Linç”in, “Tatar Ramazan”ın yazarı. Aktefek’ten de hemşehrimiz. Gelir, sarılır, “Necaticiiim!” derdi, “Otobüs Göl’ün başından, Esentepe’den kopmuyor mu sorma!” Bir eli semazen eli gibi havadadır. Otobüs yerine koyar onu, salar aşağı. Sonra, İlhan Koman’ın “Akdeniz” heykelindeki gibi açar iki kolunu, dalgalı bir sesle der ki: “Önümüz Beşköprü! Her taraf bir de tozlu yeşil! İçim bir tuhaf oluyor. Bu tozlu yeşil var ya, bu tozlu yeşil, bir tek Adapazarı’nda var. Başka yerde yok.”

Sahiden öyle midir? Başka yerde yok mudur? Ya da bizim yeşil, tozlu mudur gerçekten?

ÖYKÜ GÜNDEMİ

Bilmiyorum. Ama hemen tuttum bunu. Tuttuğuma göre öyle olmalı. O kadar ki o gün bugün de bizim yeşili tozlu bilir, tozuyla da severim.

Bir de Boşnak kızları vardır. Kimi öykülerinde, “sinemasız, tiyatrosuz, kadınsız ve kumarsız” bir kasabadan söz eder Sait Faik. Adapazarı’dır bu kasaba. Bir şiirinde de, pazara öteberi götürülenleri uyarma isteğiyle yazar: “Anlatsam şu kiraz mevsiminin/Para kazanmak mevsimi değil/Sevişmek vakti olduğunu” der. Ama Boşnaklar hariç. Boşnak kızları “mum bacaklı”dır Sait Faik’te. “Çil sarı” renklidirler ve hep de sesli sesli gelirler, ayaklarında “takunya(ları)” vardır.

Balıkları da bir başka sever Sait Faik. Bizim Adalı balıkları. Önce isimlerini söyler. “Oklama, Çıplık, Höşgün.” Sonra, başlar anlatmaya: “Sakarya balıkları isimleriyle beraber yendiği için lezzetlidir. Bu balıkların ince, gözle zor fark edilen kılıçları vardır. ... Köylüler bu kılıçığı hiç çıkarmadan yerler. ... Galiba balıkların lezzetleri de bu kılıçklarında gizlidir. ... Biz kasabalıysa çiğner durur, başparmağımızla şahadetparmağımızı dudaklarımıza götürür, bir şeffaf, ince teli almaya çalışırız. Böyle olunca da balığın lezzeti kaybolur.”

Edebiyat budur işte: Bir şeye “isim koymak”tır. Göğümüz Faik Baysal’dan önce de aynı göktür. Yeşilimiz Kerim Korcan’dan, Boşnak’ımız ve balıklarımız da Sait Faik’ten önce aynı yeşil ve aynı Boşnak ve aynı balıklardır. Edebiyatçı tabiiatta, eşyada ve insanda zaten mevcut olan ama örtük bulunan “şey”i isimlendirmekle o şeyi bilincimize çıkarır. Gökyüzü, yeşil, Boşnak kızları ve Adalı balıklar, öncekinden bambaşka algılanırlar bundan sonra.

Sadece edebiyatçı mı? Hayır. Her sanatçının yaptığı, isim koymaktır bir bakıma.

“Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul” diyen şair ne yapıyorsa “Biz Heybeli’de her gece mehtaba çıkardık”ı notalara döken Yesari Asım’ın yaptığı da odur. Ayvazovski de İstanbul’un isimlerini aktarır tuvale. Taksim’deki anıt, İstanbul’daki genç Ankara’dır. Cumhuriyet’in ismidir. Musahipzade Celal “İstanbul Efendisi” oyunuyla İstanbul’un

geçmiş zamanına isim koyar. Nigoğos Balayan’ın Ortaköy Camii, İstanbul’un Boğaz’daki incili ismidir. Ömer Kavur’un Furuza’dan uyarladığı “Ah Güzel İstanbul” bir film değil, daha fazlasıdır: Fıraklı bir isimdir.

Şair, bestekâr, ressam, heykeltıraş, tiyatro ve sinema sanatçıları her şeye isim koyarlar. Ama sadece şehre isim koyanlar sadece mimarlardır. Ev, konak, apartman tasarlar onlar. Onların tasarladıkları kamu binalarında iş görür, o mimarların meydanlarında ve parklarında eğleşir, köprülerinden geçeriz.

Şehrin geçmişine, iklimine ve sosyal yapısına uygunsu tasarladıkları, şehir bir yeni isim kazanır yaptıklarıyla. Çünkü şehirde örtük bulunan bir “şey” açığa çıkmış olur böylece.

Bağa gitmek için, pazar sabahları Eski Hendek Caddesi’ndeki evimizden çıkar, Gümrükönü’ne gelir, Tozlu Hamam’ın önünden geçer, İstasyon’a sapar, Hastane’nin -şimdiki Doğumevi’nin- yanından İzmit Caddesi’ne vurur, Karani Dayı’nın evinin oradan sağ yapardık. Ver elini Erenler.

Karani Dayı’nın evi yok şimdi. Zelzelede yıkılmayan evi, şehrin zelzelecileri zelzelenin daha haftasına varmadan kazaya uğratıverdiler. Oysa Koruma Kurulu’nun kararı vardı, korunma altındaydı ev. Cevat Bey’in evi de yok şimdi. Zabit Efendi’nin evi de. Ama buldukları yerler o evlerle anlatılmakta. Ve yine, kurcalayın Gümrükönü’nü. Orada vaktiyle gümrük bulunduğunu, hatta şimdiki Kayın İş Merkezi’nin yerinde de Acem Konsoloslugu olduğunu göreceksiniz. Diyeceğim, isimler öyle kuvvetli ki cami yıkılsa da mihrap yerinde denir ya, o hesap yaşamaktalar hâlâ.

Bugün bir Safranbolu varsa, bir Beypazarı varsa, Taraklı “Ben de varım!” diye sesleniyorsa, oralarda mimari olduğu içindir bu. Birbirinden ayrı durup birbirinin güneşini kesmeyen ama biri diğerinden asla kopmayan o evler tam da şairin dediğince “tek ve hür ama kardeşçe” yaşamının ismini verirler şehirlerine.

Bırakılmaya gelmez şehirler. Sakinlerinin de ilgileri gerekir. İsimlerin hem doğru hem güzel konulması, bu ilgiye bağlıdır biraz da.

İSHAK YETİŞ

LEYLÂ ERBİL

Dünyanın Öyküsü Dergisi'nin Haziran-Temmuz 2013 sayısında yayımlanan Prof. Dr. Kemal Özmen'in "Fransız Edebiyatında Öykü Neden Bir Alt Türdür?" yazısında; "Öykü türüne karşı başından beri Fransız yayıncısının, okurunun, eleştirmeninin mesafeli duruşu, dahası ilgisizliği konusunda Fransa'da bugün herkes hemfikir." denilmekte, Maupassant gibi dünya çapında tanınmış bir öykücünün kendi ülkesi Fransa'da yeterli ilgiyi göremezken Amerika'da çok okunduğu nu, belirtmektedir.

Fransa'da öykü romanın gölgesinde kalırken Türkiye'de özellikle 1960'lardan itibaren öykü kitaplarında nitel ve nicel bir sıçramaya tanık oluruz. Ayrıca Türk edebiyatında son elli yılda önemli sayıda kadın öykücü çıkmıştır. Bu öykücülerden Leylâ Erbil kuşağının önde gelen öykücülerindendir. Leylâ Erbil'i 19 Temmuz'da yitirdik.

Leylâ Erbil 1931 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Edebiyatı bölümünde okumuş ancak son sınıfta okulunu terketmiştir. O yazarlığa öyküyle başlamıştır. İlk öyküsü Seçilmiş Hikâyeler Dergisi'nde 1956 yılında "Uğraşsız" adıyla yayımlanmıştır. 1970'de Türkiye Sanatçılar Birliği'nin, 1974'te Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kurucuları arasında yer almıştır. 1969'da Türkiye İşçi Partisi'ne üye olmuş, Parti'nin sanat ve kültür bürosunda görev almıştır. Yaşamı boyunca bir siyasal duruşu olmuştur.

Leylâ Erbil öykülerinde kendine özgü bir anlatım dili kullanır. Bu anlamda, Türk Edebiyatında kendisinden önce yazan öykücüler-

den hiçbirine benzemez, biriciktir. O Türkçe'nin bilinen, kullanılan genelgeçer yapısını zorlar, zaman zaman bozar, parçalar. Kelimeleri ezer, büzer, esnetir, onlarla oynar âdetâ.

Kemal Özmen sözünü ettiğimiz yazısının sonunda; "Avrupa'da rönesanstan itibaren insan merkezli bir dünya anlayışı egemen oldu; günümüzde ise dil merkezli bir dünyaya geçildi." der ve "dil yıkıyor, bozuyor, kuruyor, söküyor, çarpıtıyor, kışkırtıyor, anlamı parçalıyor, dil hayatı, dünyayı çok renkli, çok parçalı bir kumaş gibi dokuyor; zaman, mekân, eşya ve tarih algısını değiştiriyor" diye ekler. Bu değerlendirmeyi tam da Leylâ Erbil için kullanabiliriz.

Leylâ Erbil

Leylâ Erbil'in ilk öykü kitabı "Hallaç"tır, 1961 yılında Ankara'da Dost yayınlardan çıkmıştır. Yazarı niteleyen özellikleri bu kitapta bulabiliriz. O'nun daha önce hiçbir öykücüde görmediğimiz bir anlatım dili vardır, yeni, özgün, kışkırtıcı: "Durup dururken birilerinin közlenmiş mutluluğunu hortlatmaya us kodum." (s. 53)

Kitapta kentliler, kentsoylular anlatılır daha çok. Kızlar, kadınlar "bireyi önemseyen" insanlardır, "yeni döküm kişilik" peşindedirler, "yalnız"dırlar, "yalnızlıklara giderler, gelirler." Onlar "terse doğru akan çoğula, ötekilere" karışmaktan endişe duyarlar, "gerçek diye bir nen olmadığını, göreceliğin tek gerçek olduğunu" düşünürler.

Yan yollara, puslu yarı karanlık izbelere doğru kaçan bir anlatım. Gençlik savruluşu öyküler. Daldan dala konan, uçan özgür kuş, döner dolaşır yalnızlığa konar.

Öykülerde korku var, yalnızlık var, bağımlılık var. Hep bir eksiklik var, adı konmamış bir eksiklik. Dilin içinde dönüp duruyor, dilinin ucuna kadar geliyor, ama söyleyemi-

yor. Nedir o eksiklik? Adı konamıyor, “Öyküsüz.”

Kitapta 13 öykü yer alır. Öykülerde hep aynı kişi anlatılır sanki. “Yıllardır havalandırılmamış bir yatağa girip çıkar.” “Hepsi bayağı olmuş. Bayağı. Bayağı ya da komik. Değişen ne var? Hiç.”

O, gündelik hayattaki ikiyüzlülüğe, “lâf ola beri gele” tavırlara, tabulara, törelere karşı durur. Böyle durumları betimlerken sivri dillidir. Kadınlar güçlü durur, erkekler daha güçsüzdür, oysa erkeklerin de güçlü durmasını ister gibidir.

Hallaç’taki öykülerde postmodern özellikler de buluruz. Bazan öykücü de öykülerin içinde bir yerlerden çıkıp gelirir. Kitaptaki ilk öyküde; “ÖYKÜ UĞRUNA KİŞİYİ SONUNA DEK GETİRME DENEYLERİNDE” bulunur. “Sarhoş Yaşantılar”da; “İster yetsin, yetmesin isterse ben böylece bitiriyorum öyküyü” der. “Gündelik”te; “Öykünün tam burasını bitirdiğimde gündelikçi kadın leke çıkarmak için çamaşırlardan, ozonsuyu istedi.” “Baltık”ta; “Öykücü de kâğıtları elinden bırakıp kadına dikti gözlerini.” Öykü şöyle biter: “Sokakların havasını cıyaklarla doldurarak bi satır bile yazdırtmayarak öykücüye yaz gününü de kapı pencere örtülü yazılmaz ki...”

Kitabın son iki öyküsü “Öykü” ve “Hallaç”tır. “Hallaç”ta Joyce okumaktan söz eder. Leyla Erbil bu iki öyküde Joyce’a selâm gönderir adeta: “İPUÇSUZ KİŞİLER olarak soğuşuna kürekle yeşil katılıp mağrur yaşamalara ayrışarak öyle.” (s. 98)

“Macunun dördü, seksek tik taklarını bekleyen zil çalmakta saklanıp git gıtlarıyla gırtlakların o ince ve sarı yalnızlığına gıtlarıyla şambabalarlı, şamlarlı, tepesine tepsisini tepeliyen baba şamlı şamsız kaldı şamba-ba şamsız kaldı şam baba şamsız kaldı.” diye başlar “Hallaç” öyküsü.

“Yalnızlığın kemikleri sızlasın da tak tak tak. Balam sıpasını alsın, Balak kavmini alsın tak tak da tak tak tak tak tak bi kurnaz Odysseus de tak taka tak kulakları bella cohen taka tak, da tak tak tak...” diye de biter.

Leylâ Erbil’in “Hallaç”tan sonra 1968’de “Gecede”, 1977’de de “Eski Sevgili” öykü kitapları yayınlanır.

Yazarın 7 tane de romanı yayınlanmıştır: Tuhaf Bir Kadın (1971), Karanlığın Günü (1985), Mektup Aşkları (1988), Cüce (2001), Üç Başlı Ejderha (2005), Kalan (2011), Tuhaf Bir Erkek (2013).

Leylâ Erbil’in 1995’de yayınlanan “Tezer Özlü”den Leylâ Erbil’e Mektuplar” ile 1997’de yayınlanan “Düşler Öyküler” ve “Zihin Kuşları (1998) adlı kitapları da vardır.

MERVE KOÇAK KURT

‘BİR ÖRNEK’

YAZMAK-YAŞAMAK

“Öykü, kimi zaman kılık değiştiriyor kimi zaman bir deneme edasına bürünüyor kimi zaman da tanımsız bir pelerin örtüyor üstüne. Bazen durum bazen olayların ön plana çıktığı, hayatın ta içinden -hatta şah damarından-cümlelerle yolunuzu buluyoruz bu çıkmazda. İçsel konuşmaları olan kahramanlar, zihinsel turlara açık paragraflar, iki cümle arasında boşlukmuş gibi duran bağlar, havada asılı kalan ve okuyucuya ‘gel tamamla’ diyen anla(tı)mlarla dolu bir kitap bu!” demişim eski yazılarımdan birinde. Güzel bir öykü kitabı üzerine düşürdüğüm notlardı.

Şimdiki notlarım da yine öykü üzerine olacak: Son dönemde, takip edebildiğim dergilerde -ve dahi birçok mecrada- ‘bir örnek’ yazımlara rastlamaya başladım sıkça. *Bir örnek*, bir değil birçok farklı şekilde tanımlanıyor sözlükte: 1) Aynı biçimde olan, yeknesak. 2) Tümüyle aynı niteliği gösteren, tek biçimli, uniform. Amacım, dil bilgisi dersi vermek değil, bir okuryazar olarak gözlemrimi paylaşmak sadece.

Rüya, zaman, deniz, söz, sessizlik, susku, ev, hayat, kadın, aile, hayal, kahve, kader, fal, büyü, keder, coşku, oyun, sinema, fotoğraf... Oysa daha ne çok şey sığdırabiliriz

öykünün kanatları altına. Bunca *bir örnek* öykü de nereden çıktı? *Fabrikasyon* tarzda üretim hangi ara öykü alanına sızdı? Giysilerimiz gibi kelimelerimiz de mi tek tiplleşmeye, sıradanlaşmaya yüz tuttu? Öykünün imkânları çok çok geniş değil mi? Peki, o halde onca çaba niye yazmak için? Herkes, birbirinin yazdığının benzerini yazacaksa, kimse kendi yolunu çizmeyecekse yol'da kalmak daha iyi değil mi? "Bu konuda yazarlar kadar okurların da kafa yorması gerekmez mi?" deyip sorgulama vakti şimdi.

Coppaste Öykücülük

Son dönemin 'beyaz' öykücülere, genelde *ıçki, kadın, yalnızlık, cinsellik, terk edilmişlik, modern hayat* gibi konuları ele alıyor. Ha, bir de *yazamamanın yaz(g)ı... Kentli insanın bunalımı ya da inadına taşra insanının sıkıntısı...* derken birbirine benzer o kadar çok öyküye rastlanıyor ki artık. Sebepleri üzerinde durup düşünme ihtiyacı duydum. (Bir değil birçok sebebi var, onun da farkındayım.)

Şiirde bu durum, epey zamandır tartışılıyordu ama öyküde de ona doğru gidiliyor yavaş yavaş sanki. Birbirinin benzeri çok fazla öykü okuyorum artık: Hep aynı konular, aynı tarzda işleniyor (muş gibi geliyor, özellikle durum öykülerinde). Bu kısır döngüye girilmeye gerek var mı? Üslup oluşturma ya da belli bir ritmi yakalama adına yapılıyorsa aynı yazar tarafından, bir derece daha anlaşılabilir bir durum; ancak, bu *coppaste* öykücülük de neyin nesidir!

Beslenen kaynaklar yeni verimleri etkiliyor şüphesiz. Öykü yazarının beslendiği edebi verimler çeşitlenmedikçe yazarın öykülerindeki tekdüzelikten kurtulması da zor. Tek tiplleşme ve sıradanlaşmanın getirdiği doğal sonuç bu biraz da. Kendine ait sesi olan öykücüler (yeniler arasında özellikle) çok az gibi geliyor bana artık.

İnsanlar ve yaşantıları birbiriyle benzeştikçe doğal olarak öyküler/i de benzeşiyor. Biri farklı bir tını yakalıyor, diğerleri de onu taklit ediyor sonrasında. Her şey birbirine bu

kadar benzeşiyorken öyküler benze(ş)miş çok mu! Her devirde benzeşmenin esas ve bunun doğal olduğunu düşünen eleştirmenler de var elbet. Bu benzeşmenin üstüne çıkan ve asıl yazar olanların özgünlüğü kurduklarına inananlar... Benzeşim, bu durumda ontolojik değil zorunlu bir görüntü hali gibi bazılarına göre. Eleştirmen, vasat üzerinden değil özgün üzerinden yol alarak bu benzeşimi çözmeye çalışmalı belki de.

Arz-Talep Meselesi

"Okurun çeşitlenmediği dönemlerde yazarlar dar alana sıkışır ve benzeşirler." savında haksız değiller sanırım. Olayın sosyo-kültürel boyutunu es geçmemek lazım. Sorun okur sorunu biraz da, *arz-talep meselesi* yani. Vasatın egemenliği bu kadar hâkimken her yere... Ülkemizde, insanın önünü açmadan edebiyatın etki alanını genişletmek zor. Okur vasata talipse yazar da çıtayı yükseltmiyor, çıtayı yükseltenler zaten aradan sıyrılıyor kolaylıkla. Ancak onlar da çok dar bir kitleye hitap etmek zorunda kalıyorlar. Fakat bu, eskiden beri süregelen bir sorun değil miydi zaten?

Aslında çok fazla imkân var başından beri vurguladığım gibi hem okur hem yazar olarak. Bunun negatif yanlarını da yaşıyoruz: Çoğalma. Yazar sayısındaki artışla da ilgili bu benzeşme. Bir diğer nokta da öykü yazarlarının üslup ve tarz oturtacağım diye hep aynı tarzda yazmaları. Konu farklı bile olsa teknikteki aynılık okura aynı şeyleri okuyor hissi veriliyor. Üslup ve tarz, teknikten ziyade diledir ya, o başka konu! Öykü yazarı çok farklı iklimlerde gezmeli oysa. Gezen mi okuyan mı? Elbette gezen. Yoksa öykü yazarı, öyküyü kendi okuduklarından ibaret sayabilir doğal olarak. (Mesela İspir'e gitmeseydim *Kızıldut'un Boynu* adlı öyküm yazılmaya başlanmayacaktı. "*Bu köyde hep ihtiyarlar mı yaşıyor?*" sorusunu sormasaydı o küçük çocuk!)

Yazarın, yazıya olan aşkı aynı zamanda yaz(g)ısı gibi duruyor. Ölümün/ölümsüzlüğü gün gölgesindeki o büyük arayış... İz bırakma

telaşı her yere sinmiş. Kelimelerin arasındaki o boşluğun sessizliğinde asılı duruyor zaman/sızlık şimdi! Okuruyla yazarıyla... Biraz daha durup düşünmemiz ve kendimize ayna tutup kendimizi görmemiz gerek. Çözümü aslında belki çok basit belki çok zor bir soru/n bu konu ama ben'de değil biz'de. (Çok şey mi istiyorum bilmem.)

Şu an da zaman duruyor sanki. Azzola'dan "La valse à Margaux" çalıyor ve yeni bir öyküye doğru kanatlanıyor kelimeler. Umarım, 'bir örnek' olmaz!

HANDAN YILDIZ ACAR

BİR ÇOCUĞUN TARAFINI TUTMAK: 'BEYAZ GÜVERCİN'

Bir çocuğun tarafını tutmak, bütün tarafların ötesine geçmek suretiyle haklılığını evrensel ve sansuz kılmaktır. Çünkü bir çocuk, yetişkinliğin sonsuz ihtimalini içinde barındırır. Beyaz bir kâğıdın izdüşümündeki alfabenin sonsuz ihtimali içinde barındırması gibi... Sonsuz ihtimalleri en tutarlı şekilde birleştirebilen öyküler hafızamızda kalıcı yer edinirler.

Hem duygu hem de fikir yoğunluğuna sahip öyküleri ideolojik bir metne dönüşmekten kurtaracak yegâne unsur, bir çocuğun 'tarafını tutmak' olsa gerek. Yani olaya çocuğun penceresinden bakmak ve okuyucuyu da bu pencereden bakmaya davet etmek. Dünya görüşü ne olursa olsun, hatıta ideolojisi ne olursa olsun

hiçbir okuyucu bir çocuğun penceresine direnmek istemeyecektir. *Bir çocuğun tarafında yer almak*, yazarın da konumunu garantiye alır aslında. Onu politik çizgiden uzaklaştırıp edebiyat çizgisinde emniyetli kılar.

Mihriban İnan Karatepe'nin *Aramızda* adlı kitabındaki Beyaz Güvercin öyküsü, kısa öykünün vuruculuğunu çocuk diline ve dünyasına yaslanarak yakalıyor. Öykünün ismiyle metin arasındaki bağ, etkinliği güçlendiriyor. Barışı temsil eden Beyaz Güvercin; iç dünyasındaki barışı sağlamasına dış dünyası tarafından sürekli engeller konulan çocukları anlatıyor. Ki sonra o çocuklar dışlanmışlık elbisesini üzerlerinden hiç çıkaramıyorlar.

Yazmak, yazı ve yazar arasındaki ilişki gündeme geldiğinde Sait Faik'in Haritada Bir Nokta öyküsü ne kadar öne çıkıyorsa; eğitim sisteminin *dışlanmışlık elbisesi* giydirdiği, zihni hep çatışan bölgelere takılı kalmış bireyler gündeme geldiğinde de Beyaz Güvercin öyküsü o kadar klasikleşmeyi hak ediyor. Çünkü sözü edilen öyküde yazar ve yazılan arasındaki ilişki, ideolojik metin iticiliğine düşmeden gerçekleşiyor. Türkiye'nin tarihi boyunca rastladığımız çelişki dört sayfada özetleniyor. Öykünün başında ve sonunda bulunan ve yapıtaşını niteliği taşıyan iki cümle arasında diğer cümleler kü-

çük taşlar şeklinde ve titizlikle yerleştirilmiş hissi uyanıyor okuyucuda.

Bir çift çorap alabilmenin krize dönüşeceği kadar fakir olan ailenin küçük kızı milli bayramda beyaz çorap giymek zorundadır. Çarşafalı anne, çocuğu bayrama hazırlamak için elinden geleni yapar ve gurur duyduğu çocuğunu okulun bahçesinde ön sırada izler. Anne ne kendini ne de çocuğunu bayramın dışında görmemektedir. Bütün maddi sıkıntıya rağmen çocuğunu

bayrama eksiksiz gönderen anne, çocuğun dünyasında 'ideal profile' sahiptir. Fakat aynı annenin, küçük bir kızın gözünü açtığı andan itibaren yüceltiği, rol model olarak benimseydiği kadının üzeri ders kitabında çarpı işare-

Mihriban İnan Karatepe

tiyle çizilmektedir. Üzeri çizilmekle de kal-
maz, okul bahçesinde alkış tutan anne, ders ki-
tabında ‘kara karga’ sıfatıyla tanımlanmakta-
dır. Ya ‘anne kargadır’ (ki hiçbir çocuk bunu
kabullenmez) ya da ders kitabında yanlış yazı-
lan bilgiler vardır? O zaman öğretmen niye
yanlış olanı öğretmektedir? Okutulan kitap
neden anneye bu kadar kızgındır? Gerçekten
çarşafılı olduğu için mi yoksa çorap alacak pa-
rası olmayan birey devletin sırtında kalkınma
yükü olarak görüldüğü için mi? Bu durumda
meydana gelen çelişkinin içinden değil sekiz
yaşındaki bir çocuk otuz yaşındaki bir yetişki-
nin bile çıkması beklenemez.

Öykü, fazladan tek bir cümle kurmadan
kız çocuğunun ruh halini anlamamızı bekler.
Sembolik cümlelerle öykü derinleşir: *Kız ço-
cuğunun ince kolları ahşap çerçeveli resmi
taşımakta zorlanır. Resim küçük kollara ağır
gelmiştir.* Aynı zamanda resmi ilk kez *yakın-
dan görme* fırsatı yakalar kız çocuğu ve bu-
nun resme uzaktan bakmaktan çok farklı ol-
duğunu özgün diliyle ifade eder. Törenin böl-
ümlerinden birini ise dans oluşturur. Fakat
dansın ritüelleri o kadar fazladır ki çocuklar
için bayram eğlencesinden çok, kural stresine
dönüşür. Kurallara yönelik yapılan uyarılar
ise çocukların dans kültürüne pek de alışık
olmadığından dem vurmakta ve olayın
büyük bir şehirden küçük bir yerde geçtiğini
işaretini vermektedir;

*‘Aman ha birbirimizi ezmeceğiz, herkes
sirasını bilecek, aynı hızla döneceğiz, kulağım-
ız müzikte, insanlara bakıp durmayacağız,
herkes eşine gülümseyecek, bitince erkekler
kızların bir elini hafifçe yukarı kaldıracak,
kızlar kibar bir referansla selam verecek, er-
kekler hafif başını eğecek, sonra sırayla yeri-
mize geçeceğiz. Hurraaa.... yapmak yok!’*

Anne kalabalığı yararak öne yaklaşmış
ve çocuğa gülümsemiştir. Sürekli tercih yap-
mak zorunda bırakılan çocuğun; tercihini,
tercih yapmaktan yana kullanmasında bu
gülümsemenin etkisi vardır elbette. Annele-
rin çocuklara gülümsediği bahçelerde ‘Beyaz
Güvercin’ler hep uçacaktır.

FATMANUR İLDOKUZ

KEDİ HİKAYELERİ

Bir yıl önce bana kedi ile ilgili söylenen
her şey korkunun, hem de kalbimi yerinden
fırlatan bir korkunun parçasıydı. Çocuklu-
ğumda uğradığım kedi saldırılarının mı, yok-
sa başka bir şeyin mi etkisidir bilinmez, bü-
tün çocukluğum, gençliğim kedilerden kork-
makla geçti. Mübalağa etmiyorum. Ananem-
lerin bağ evinde on, on beş kedi vardı ve de-
dem için kediler kutsal varlıklardı, hâlâ da
öyle. Haftada en az bir kere gittiğim bu evde
kedilerle köşe kapmaca oynamaktan, onlara
yakalandığımda çığlık atmaktan, bu çığlığa
dedemin sitemli, çoğu zaman tahkir eden ba-
kışıyla karşılık vermesinden yılmıştım. Kedi-
nin karşından görünmesiyle kalbimin atışını
göğsümde hissetmem, kanın yüzüme hücum
etmesi arasında saniye geçer miydi emin de-
ğilim. Tabii en kötüsü bu korkudan istifade
etmeye çalışan haylaz çocuklar vardı bir de.
Her gördükleri yerde üzerime kedi atan acı-
masızlardan bahsediyorum. Zavallı kediler
bir yanda, ben bir yanda ciyak ciyak ortalığı
ayağa kaldırdığımız çok olmuştur.

Gel zaman git zaman büyüdüm, İstan-
bul’a geldim. Artık kedilerden ilelebet kurtul-
duğumu düşünüyordum. Ta ki Göztepe’deki
öğrenci evinin önüne bavulları indirdiğimde
üç kedi ayağıma dolanana kadar. O anda an-
ladım ki kediler benim kaderim ve onlardan
kaçış yok. Sonrasında elimde süt şişesi, ar-
kamda Göztepe’nin kedileri koşarken mahal-
leliye rezil olmamı, sabah okula giderken
apartmanın kapısında bekleyen kedi yüzün-
den dışarı çıkamayıp derse geç kalmamı, çay
bahçesinde otururken yanımdan kedi geçince
gayri ihtiyari zıplayınca etraftan yükselen, cık
cık küçücük hayvan n’apacak sanki, seslerini
ve buna benzer envai çeşit rezillikleri yaşadığımı
anlatmama gerek yok. İşin en zoruma
giden tarafı bunun bir fobi olduğunu insanla-
rın anlamaması, bunu bana hiç yakıştıramayıp
bir nevi şımarıklık olarak görmeleri. Bir

yandan kedilerin arsızca hayatımı alt üst etmesi, öte yandan insanların baskısı yüzünden kafama koydum; tedavi olacaktım ve bu iş bitecekti. O zamanlar sık görüştüğüm psikiyatr arkadaşım, fobilerin nihai bir tedavisi yok, bir zaman sonra en başa dönme ihtimali çok yüksek, deyince yıkıldım. Ömrümün sonuna kadar kedi korkusuyla yaşayacağımı düşünmek nereden baksan korkunç geliyordu. Yine o dönemlerde eve yavru kedi alırsam bu korku biter, alışır giderim, dediğimde arkadaşlarımın kahkahalara boğulduğunu, alaycı bir şekilde tabii canım olur demelerini söylememe gerek yok.

Şimdi ev arkadaşım bir kedi; Mücella. Bir buçuk yıldır aynı evi paylaşıyoruz. Sabah ayaklarımı ufak ufak ısıtarak uyandırıyor beni ya da kolumu yalayarak. Kızdığı zaman bıyıklarını titretip sert bir pati atıyor elim. Mücella sayesinde kedilerin bambaşka ve özgür dünyasına tanık oluyorum. Üzerinde kedi resmi olan objeleri elimde alamayan ve dolayısıyla kedi üzerine yazılmış kitapları okuyamayan ben, boyuna kedi hikayeleri okuyorum. Bende ki değişimi hayretle izleyen arkadaşlarım da hediyeleriyle katkıda bulunuyorlar bu okumalara. En son hediyem Yapı Kredi Yayınlarından çıkan derleme bir öykü kitabı; *Kedi Hikayeleri*. Julia Bachstein'in derlediği kırk bir öykü, bir anket ve bir de şiirden oluşan kitap, 2013'de dördüncü baskısını yapmış. Bazı öykülerdeki özensiz çeviriyi saymazsak genel olarak iyi bir dili var. Kitaptaki en başarılı öyküler, olayları kedinin gözünden anlatanlar ile insanların kediye bakışı üzerinden hikayeyi kuranlar. Kediye insan gibi konuşuran, ona insanî kimlik veren öyküler tatsız. Bu öyküler, fabl geleneğinin devamı olarak kedi üzerinden propaganda yapıyorlar lakin günümüz için bu üslup miadını çoktan doldurdu.

Öykülerde dikkatimi çeken bir husus cinsiyeti belirtilen kedilerin çoğunlukla erkek olması. İki dişi kedi dışında kedilerin hepsi erkek. Dişi kediyle yaşayan biri olarak bunu bir eksiklik olarak görüyorum, zira dişi kedilerin erkek kedilerden daha farklı bir dünyası var.

Kitaptaki çoğu öyküyü tebesümle okudum, kedi davranış kodlarını ve bunun karşısında insanın düştüğü durumu bazı öyküler mükemmel anlatmış. Kedi ölümlerinin anlatıldığı öykülerde hüzünlü ağılamak da okumaya dair... Kedi/kadın analogisi üzerinden cinsiyetçilik yapan öyküleri saymazsak bir solukta okunacak, kedilerin gizemli dünyasının kapısını aralayan güzel bir derleme *Kedi Hikayeleri*.

EMİNE BATAR

ÖYKÜ HÂLİ-1

Bir cümle buldum!

Size onu söyleyemem. Öykücü için cümleden daha önemli bir şey vardır ki, o da cümlenin içinden çıkacak öyküdür.

“Elif abla, Allah’ın nerede olduğunu biliyorum.”

“Neredeymiş bakayım?”

Elindeki bilyeleri yere bıraktı. İşaret parmağıyla sağ kolunun dirseğini gösterdi:

“Derimin altında.”

“Hmm. Demek öyle. Nasıl anladın peki?”

“Düşüm ve kolum yaralandı. Ama bir süre sonra iyileşti.”

Aziz bunları konuşurken, ötelerdeki dağlara, dağların ardındaki kızarmış ufka bakıyordum. Orada ışıldadı cümle...Tekrar ede ede eve koştum.

Yazacağım öyküyü düşünüyorum: Nasıl başlamalı, kurgu ne ile zenginleştirilmeli?

O cümle diğer bütün cümlelerin sıradanlığını ortadan kaldıracak. Yaşamın içindeki hiçbir “an”ın sıradan olmadığını ortaya koyacak. Çay bardağını dudaklarımıza götüren parmaklarımız, kaldırımı adımlayan ayaklarımız, bir dilenciye bakan gözlerimiz... Okul bahçesinde koşuşan çocuklar, gökyüzünde kümelenmiş bulutlar, birden bire başlayan yağmur... Ve her şey, yaşamın içindeki her şey...

Bütün bunların hayatı aydınlatıldığı ve yaşanabilir kıldığı ortaya çıkacak. Savaşın olduğu bir ülkede yıkık binalar arasında, ölüme her an yakalanabilecek birinin yaşama isteğindeki doğallık ortaya çıkacak.

Savaş mı?

Öykü yazdırmıyor kendini. Koltuğa çarptığım ayak parmağım sızlıyor. Diğer taraftan televizyon son dakika haberi geçiyor, komşu ülkede bir günde onlarca insanın öldüğünü söylüyor. Biraz önce savaş ile ilgili düşüncüklerimin sebebi, televizyondaki haber spikerinin belli belirsiz yükselen sesi olmalı.

Savaşın soğuk yüzü odamın baş köşesine oturuyor birden. Yıkıntılar arasında kaçışan insanlar ölümlerini bırakmak istemiyorlar. Etraf toz duman. Anlamadığım bir dille konuşuyorlar ama yine de kulak kabartıyorum. Anlamasam da söylenenleri onaylıyorum.

Öyküyü toparlamıyorum. Tek bir cümleciğim var ve ben bu cümlenin etrafında bir öykü adası oluşturmak istiyorum. Bu cümle o adanın en büyük ağacı olacak, adaya bakan -hangi köşesine bakarsa baksın- bu ağacı görecek.

Belki kalemi rahat bırakmalıyım. Yatağını yeni oluşturan bir nehir önce gelişigüzel akar, sonra nasıl olsa kendine has bir akış bulur. Kalemın yatağını bulmasına izin vermiyorum. Böylelikle hem doğal hem sanatsal bir anlatım yakalayabilir miyim? Yaşamın derinliğini ve yüzeyselliğini yansıtmak, onu kendi öz diliyle anlatarak olabilir.

Fakat gevşeklik, kalemi kendi kolaycılığına çekmeye çalışıyor, yazıyı savruklaştırıyor, cümleleri alelade bir anlatımın içine süsüklüyor.

Belki de televizyonu kapatmalıyım.

Kumandayı elime alıyorum, kırmızı düğmenin üstünde parmağımı bekletiyorum. Saldırıdan kurtulanlar yıkıntıların altında ölü ve yaralıları topluyorlar. Bir çocuk durmadan ağlıyor. Üstü başı toz içinde. Gözyaşları, yüzündeki toprağı çamurlaştırmış.

Ayak parmağımın acısını duyumsamıyorum. Öyküyü yazmama engel olan, parmağımın acısı değil artık. Kıymetli cümleciğim sıradanlaşıyor. Hayalimdeki öykü adası derin suların kollarına bırakıyor kendini. Çünkü bir öykü ölürken acı çekmez. Başka bir hikayecinin kaleminden başka cümlelerle ortaya çıkabilir. Ama benim cümlelerimle değil. Çünkü kimse başka birinin cümleleriyle yazamaz ve hiç kimse başka birinin aklından geçirdiklerini aklından geçiremez.

Televizyonun soğukkanlı ekranını kapatıyorum. Bir ev daima bir köşesinde yalnızlık saklar. Evin diğer üyeleri bir yerlere gittiğinde yalnızlık, saklandığı yerden çıkar ve sizi ele geçirir. Şu an bana yaptığı gibi.

Onunla konuşmaya başlıyorum:

“Sen benim güçsüzlüğümün. Ama seninle birlikteyken kendimi güçlü hissediyorum, tuhaf değil mi? Öte taraftan sen yakınımdayken hüznüleniyorum. İnsanın kendisiyle yüzleşmesi kolay değil. Ancak kalabalıklarla beraberken unutupuyoruz, arka bahçemizde kökünü derinlere salmış düşüncelerimizi. Şimdi köşene geri dön! Çünkü ben kendime tahammül edemeyecek kadar sıkıntılıyım. Başkalarına karışmak kendimi unutmak istiyorum.”

Yalnızlık dediğimi yapıyor mu? Hayır. Benimle beraber sokağa çıkıyor. Ama varlığını bana hissettirmeyecek kadar gizli kalmayı tercih ediyor. Bu kez en ıssız köşeme yerleşiyor. Hissediyorum bunu: Işığın sırtınızda sizinle beraber yürümesi ve bunu ancak verdiği aydınlıktan dolayı bilmeniz gibi.

Kalabalığın içinde öykümün vurucu cümlesini bir kez daha unutuyorum: Cümle birden bire aklıma geliyor ve ben onu karanlığa geri gönderiyorum. Aklıma gelmesi, onu bir kez daha unutmam için zemin hazırlıyor.

“Git güzel cümlecik, seni benden bir sa-
vaş haberi aldı.”

Ama savaş haberi bendeki etkisini kay-
betmiş gibi. Yıkılan binaları, ölen insanları,
ağlayan çocuğu, birden bire karararı soğuk-
kanlı televizyon ekranını ve evden üzüntülü
bir yürekle çıktığımı yüzeysel sarsıntılarla
hatırlıyorum. Bunu bana kalabalık mı yaptı?
Öyle ya, hislerimden sıyrılmak için kalabalı-
ğı ben tercih ettim.

Tarihi eser süsü verilmiş çeşmeden su
içiyorum. Avuçlarım, çocukluğuma iniyor ve
ince bir arktan akan suyu nasıl avuçlayıp yü-
zümeye götürdüğünü hatırlıyor.

*Su ince ve narindi. Toprak ark yosunluy-
du, kenarlarında yabancı otlar bitmişti. Su,
yüzümü yıkıyordu. Avuçlarım bir su taşıyıcı-
sı gibi hızlı hızlı, durmadan avuçluyor avuç-
luyordu. Sanki bütün suyu tutmak ister gibi,
su kaçıp gidecekmış gibi, bitecekmış gibi...*

Biri omzumdan tutup çekti beni:

“Kendinize gelin! Avuçlarınızla yüzünüzü
savurduğunuz su, çevrenizdekilere sızıyor”

Birden çözemiyorum nerede ve hangi za-
manda olduğumu:

“Bir öykü yazmalı şimdi. Ama o cümle-
cik nereye gitti?”

“Savaş bitti mi?”

“Çocukluğumdaki ince, toprak ark hâlâ
duruyor mu, suyu var mı?”

“Bir ark susuz kalırsa ölmekten beter
olur”

“İslandım, en iyisi güneşte yürümek.”

“Öykücü cümlesini kaybettiğinde kuru
bir ark gibi olur.”

“Size söylemedim bayan, beni takip eden
yalnızlığımaya söyledim.”

“Giysilerinizi ıslattığım için özür dilerim.”

YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

**FERAT EMEN, HÜSNIYE HANI-
MIN AĞZI** (Notos Kitap, İstanbul 2013, 18
öykü: Elinin Altında Bir At Olması İyidir;
Sofî; Abdürrezzak, Aziz, Davut, Hacı Adil;

At Çarpan Kadın; Hüsniye Hanımın Ağzı;
Burası; Uyandığında Kapı Çalıyordu; Kırık
Bir Aşk ya da Usta İşi Bir Aldatma Hikâyesi;
Kardeşim Albirt Rebeno'nun akıl Almaz
İntiharı; İlk Kim Öldüyse Hepimiz Onun
Yüzünden Ölüyoruz O Ölmeseydi Hiçbiri-
miz Ölmeyecektik; Naim Süleymanoğlu;
Çift Yarık Deneyi; Steve'in Bekârlığa Veda
Partisi; Aya Leyla; Allah Dünyanın Bütün
PATronlarının Belasını Versin; Açılış; Fi-
yonk; Kalu)

**L. GÜLDEN TRESKE, PANGEA'YI
HATIRLA** (Çitlenbik Yayınları, İstanbul
2013, 10 öykü: Beni Sevseydi... Beni Sev-
seydiniz.. Ben; İpek Böceğinin Tek Gıdası
“Dut Yaprığıdır”; Pastanın En Büyük Dili-
mi; Günaydın Yeni Güne; Bir Kelebeğin Ko-
zadan Çıkma Anındaki Endişesi; Neyyire
Teyze; Her Şeyi Duyduk! Gelmiyoruz!; Baş-
ka Bir Hayat; “Öp Beni,” Dedi. “Eskisi Gi-
bi”; Önce Dereler Kurur)

FUAT SEVİMAY, ARA NAĞME
(Aylak Adam Yayıncılık, İstanbul 2013, 16
öykü: Deli Babam Ölmüş; Evlat; Çiğ Börek;
Ara Nağme; Başsağlığı; Havariler; Marco;
Sen Bana Kapalı Çarşı; Torakçı; Faroz; Şiş
ve Fiş; Cin Ali; Kavşak; Fotoğraftaki Yeşil
İnci; Emel'i Beklerken; Vapurdaki Okur, 77
Sayfalık Kitap, Yazmaya Yeltenen Kefal ve
Balıkçıya Yancı Olan Kahraman)

**MAHİR ÜNAL ERİŞ, OLDUĞU KA-
DAR GÜZELDİK** (İletişim Yayınları, İs-
tanbul 2013, 8 öykü: Sen O Zaman Parasız
Yatılıydın; Benim Adım Feridun; İşe Çıkı-
lacak Gün; Kanatlarımız Olsa Be Metin; Ma-
libu; Dayımın Avrupa'ya Kaçırılışı; Zehir
Miktarda; Stoper)

HATİCE MERYEM, BEYEFENDİ
(İletişim Yayınları, İstanbul 2013, 4 öykü:
Aydınlık Salon; Karanlık Yatak Odamız;
Kelimelerimiz Bizim; Osman Hamdi Bey'in
Bahçesinde Küçük Bir Gezinti)

FIRAT CANER, HAYIFLANMA (Sı-
cak Nal Yayınları, İstanbul 2013, 39 öykü: An-
kara (Damlayan Musluk); Babür; Karasu; Ke-
dili Kahve; Putperest; Hayıflanma; Giriş Kapı-

sı; Hikâyesi Olmayanlar; Bir Öykünün Yokluğu; Geyikli Gece; Kan Uykusu; Tanrı Anlatıcı; Tesadüf; Yağmur; Ne Me Quitte Pas; Mimar Sinan; Eleştirmen; Hırsız; Sessiz Ama Derinden; Yalın; Düş; Zeynep'in Küçük Kırmızı Kalbi; Okul; Zeynep'in Küçük Kırmızı Kalbi; Okul; Şişe Çevirmece; +18; Nöbet; Mektup; Semih'in Bahsi Geçen Öyküsü; Swinger Semih'in Sinan ve Sinem İçin Söylediği; Turgut Uyar'dan Çalıntı Mezmurdur; Metinlerarasındalığı; İşaretler; Ölüler Kitabı; Cinci Hoca; Çerçeve Anlatı; Ek 1: Sait Bey'e Mektup; Ek

2: Tantalos; Ek 3: Sait Bey'e İkinci Mektup; Ek 4: Courtly Love; Ek 5: Önsöz)

FATMA RÂNÂ ÇERÇİ, SEYİR BAL-KONU (İz Yayıncılık, İstanbul 2013, 18 öykü: Ruh Depremi; Ak Taklambaç; Aşka Döner Dolap; Hayal Et Konuşma; Oruç Meleği; Günelrden Üç Gün; Oyuna Eklenen Ses; Çınlayan Saat; Güdek Kimde?; Narçiçeğine Hicazkâr; Leblebi Şekeri; Güneş ve Çakal; Metre Surat; Dönüş Yolu; Kör Kalp; Tabut Ayakkabı; Sır Küpü; Kırk Köfteciler Yatırı)

CEMAL ŞAKAR

VÜSAT

Önümde geniş, bereketli bir ova;

Cenneti temsilen başağa durmuş yemyeşil ekinler, serin sabah esintisine boyun eğiyor;

Ovayı sarıp sarmalamış gibi iki yanda çıplak ulu dağlar, sur gibi;

Yemyeşil ekinleri ikiye bölen, ancak bir arabanın geçebileceği kadar dar yol;

Sağ tarafımda sedir ağacı, yaşlı, köklü... geniş kollarını dört yana açmış;

Ufka kadar uzanan yolun tam bittiği, yeryüzünün boşluğuna düştüğü o yerden, sabah güneşi, göğün kandillerini yavaş yavaş söndürmüş, kızılığını bulutlara yaymış;

Güneşle birlikte, tam oradan, yeryüzüne tutuna tutuna ufka tırmanmış üç siluet;

Ortada uzun boylu, geniş omuzlu, adımlarını güvenle atan; sağında ürkek bir serçe gibi kendinden, kendi gölgesinden, esen yelden ürken; solunda, neredeyse onun boyuna ulaşmış, çelimsiz biri;

Ama:

Gökyüzü sakin, huzurlu, gürlemesini, gümbürdemesini kesmiş; gönle sürür veriyor;

Dağlardan inen derecikler, yemyeşil ekinlere köpük köpük koşuyor;

OLSUN.

Ve yürüsünler sadece bana doğru çıkan, o tek ve daracık yolu.

Ama:

Arkamda yoksulluğun dışarıya dışarıya aktığı konteynırlar, çadırlar;

Herkese yayılmış bir acı, dinmeyen, her geçen gün biraz daha koyulan;

Diz boyu çamurun içinde gözleri çapaklı, burunları sümüklü çocuklar;

Sayısızca bir kalabalığın aynı konteynırı, aynı çadırı paylaşmanın utancı;

Büyüyen, büyüdükçe nefes aldirmayan, kalbi sıkıştıran toprak özlemi;

Bir zamanlar yanaklarından hayat fişkıran kadınların, çöken avurtları;

Sadece bir cesede dönüşen ihtiyarlar;

Ellerimde dikenli teller;

Dikenli tellerden sonra mayınlar;
Mayınlardan sonra dikenli teller;
Askerler, makineliler, uçaklar;
Gümbür gümbür bir gök;
Tarrakalara boğulmuş bir yer;
Yerden yükselen kara dumanların kapladığı bir gök;
Gökten inen kurşunların kapladığı bir yer;
OLMASIN.

Sadece bana doğru çıkan, o tek ve daracık yolu kat eden üç siluet babam,
annem ve ağbim olsa;

Onlar yürüse ben koşsam;
Tam ortada kavuşsak;
Güneş yükselse ve yaysa aydınlığını karanlığa inat;
Sedir ağacının gölgesi düşse sağ yanımıza;
Onlara sarılınca ovayı, dağları, göğü, ufku kucaklamış gibi olsam;
Bir genişlik, bir genişlik kaplasa içimi;
İçime bütün kamplar sığsa, bütün muhacirler, bütün hicretler;
Evimiz, köyümüz, şehrimiz, ülkemiz, bütün dünya;
Ve sonra bütün aydınlıklar....
OLMAZ MI?

Olmaz kızım, yapma, bağırma, paralama kendini diyor kamp görevlisi.
Karga tulumba beni kucaklıyor.
Bırak diyor yine ellerin parçalanacak.
Oysa hepsi bu kadarcık bir şeydi.

OLMAZMIŞ:

Öyle diyor kamp görevlisi: Olmaz, hadi çadırına; ninen uyandığında boş yatağını görüp endişelenmesin yine. ❧

NECİP TOSUN

BUGÜN GEÇTİ Mİ?

Sanki bir rüyanın, bir yolculuğun içine düşmüş, hiç bilmediği bir istasyonda indirilmiş gibi şaşkınlıkla etrafına bakıp nerede olduğunu çıkarmaya, olup biteni anlamlandırmaya çalışıyordu. Buralar neresiydi, buraya nasıl gelmişti? Sadece arabayla yaptığı yolculuğu, dağları, sisli yolları, otomobilin asfalt yolda akıp gidişini hatırlıyordu o kadar. Kulağında hiç bitmeyecek bir televizyon filminden arda kalan diyaloglara dışarıda durmaksızın akan trafiğin gürültüleri karışıyor, sokaklar, televizyon, araba, hastane görüntüleri üst üste biniyordu. Önce buradan çıkmalıydı. Çıkış kapısına baktı. Kulağında uğultular, koridordan çıkışa doğru yürümeye başladı. Yanından beyaz önlüklü doktorlar, hemşireler geçiyordu. Bir sözcük, doktorun söylediği bir sözcük kulağında çınlıyordu. Şimdi sadece o sözcüğü hatırlayabiliyordu.

Hastaneden dışarı çıktığında, içinde biriken tüm sıkıntıyı, kederi atmak, doktorun söylediği o sözcüğün ağırlığından kurtulmak için derin derin nefeslendi. Ama sözcük o kadar derindeydi ki nefes alıp vermekle atılacak gibi değildi. Sadece içine değil, dışına da yansımış, bütün çehresine yerleşmiş, yüzünü ağır bir buhranın, cinnetin yansıması kaplamıştı. O an içinin, zihninin bomboş olduğunu hissetti. Kim olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini, doktorla ne konuştuğunu, şimdi nereye gitmesi gerektiğini unutmuştu. Sanki uzun bir yoldan gelmiş, hastanenin önüne bırakılmıştı. Üstünde bir yolculuk hâli vardı, uykulu uykulu etrafına bakıyordu. Bir süre hastanenin giriş merdivenlerinde durup, önünde upuzun uzanan bahçeye, baharı gelmiş parka, pırıl pırıl gökyüzüne baktı. Bomboş zihninde sadece doktorun kırık dökük söylediği o sözcük yankılanıyordu, başka hiçbir şey yoktu. O kadar yükte boşlukta hiçbir yer kaplamadığını hissetti.

Şaşkındı. Bir sözcük nasıl bu kadar ağır olabilir, insanın her zerresini bir kedere dönüştürebilirdi, oysa doktorun ağzından küçücük, incecik dökülüvermişti, hani insan üstüne almasa başı ağrımazdı. Ama öyle olmamış, doktorla arasından kopup, hayatına, dostlarına, çocuklarına, kitaplarına, geleceğine uzanmış, dağları, ovaları aşmış, geçmişle geleceğini birleştirmiş, her şeyi kökünden sarsmıştı. Oysa yere bakarak söylenmiş, neredeyse yere düşmüş bir sözcüktü. Ama yere düşmemiş, üzerine konmuş, artık hep yanında gezdireceği somut bir acıya, onsuz yapamayacağı bir zorunluluğa dönüşmüş, gelmiş ve kendi dışında her şeyi kovmuş, zihnine, bedenine sahip olmuştu. Şe-